

МІСЦЕ ТА

ЧАСОПИС ЛЬВІВСЬКОЇ АРХИЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

грудень 2006 року Божого, число 29/10/184

2 – 3 стор.

Інформує канцелярія
Архієпископа.

Новини з життя Церкви.

4 – 5 стор.

П'ять вимірів визиту Папи до
Туреччини.

Слово до духовенства і мирян про
пошанування Івана Франка.

6 – 7 стор.

Ми покликані знати правду. Нові
таємні священня українських
лефевристів.

Що таке пиво?

8 – 9 стор.

10 – 11 стор.

Катехизмові правди. Свята
Літургія.

Гвардійці Кардиналів.

Миттєвості бурхливого світу.

ЗБЕРЕГТИ І ПОМНОЖИТИ ДУХОВНІ СКАРБИ

Де покажуться комуністи-більшевики, там зараз починають горіти церкви й кров невинна лється обильними потоками. Їх сліди всюди значені кров'ю невинних жертв. Чи не є річчю очевидною, що таким ворогам помагати – це зраджувати Його і зраджувати Його Церкву? Тому цю правду треба людям повторяти, бо багато є таких, які даються звести, вірять большевикам і думають, що без тяжкого гріха можна їм помагати. Десь навіть мала утворилася секта християнських комуністів, що хотіли засади комунізму злучити з принципами Євангелія. Очевидна річ, що ту секту церковна Влада зі Святішим Отцем, папою Римським, зараз осудила як ересь. Ці християнські комуністи були, здається, тільки новою брехнею большевиків.

А. Шептицький „Пересторога перед комунізмом” 1936 р.

Кожна епоха накладає свій відбиток на історію людства, історію суспільства, історію Церкви тощо. У дальшій перспективі дослідники української історії ще напишуть свої наукові праці про наше минуле. Це будуть, очевидно, великі трактати, реферати, історичні розвідки, дискусійні статті. Ми ж сьогодні самотужки застановимося на хвилю над подіями минулого століття і хоч приблизно збагнемо те зло, котрого зазнав український народ, українська земля, українська Церква протягом останніх ста років.

Про талант українського народу, думаю, говорити зайве. До чого б не взявся українець, він є здібний морально, технічно, інтелектуально, практично виконати будь-яке завдання. Це є Богом даний талант. Якщо посіяти добре зерно – можна сподіватися і гарного та рясного врожаю. Коли б наш добре посіяний талант дав належні плоди, очевидно, що у сьогоденні наша держава і наше суспільство стояли б набагато вище, ніж стоять сьогодні.

Дві Світові війни прасували нашу землю. Дві Світові війни пожирали наш талант. Хто сьогодні може полічити мільйони загиблих і замордованих наших одноплемінників? Хто сьогодні зможе полічити мільйонні жертви трьох голодоморів, котрі у страшний спосіб змінили генетичну нашу природу? Хто сьогодні зможе об'єктивно сказати які втрати поніс український народ за час панування на нашій землі жорстокого, безбожного, людиноненависницького комуністичного большевицького режиму? Чим можна оцінити втрати нашого інтелекту, котрий не був посіяний і не дав належного плоду? Якщо б усі занапащені наші таланти посіяти і помножити в поколіннях – наскільки б вище ми сьогодні стояли. І якщо б сьогодні нашою державою керували діти тих, котрі погинули по кривках, котрі вимерзли по сибірах, котрих помордували по концтаборах і по тюрмах тощо, то сьогодні ми б жили у цілком іншій Україні, і, очевидно, не було б жодних дискусій у найвищих владних сферах про те, чи дійсно геноцид 1932-33 років належить визнавати Геноцидом українського народу.

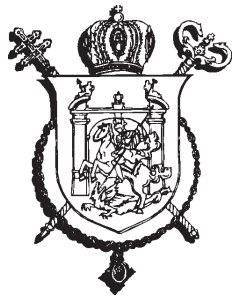
У минулому столітті особливої кривди зазнала Українська греко-католицька Церква. Одним із наслідків II-ї Світової війни став «псевдособор» 1946 року, котрий наніс фатального удару по духовенству нашої Церкви, коли були понищені наші монастирі, позакривані наші семінарії і Академія, заарештований митрополит, вимордовані єпископи, священники, монашество тощо. Більше ніж сорокарічна перерва в легальній діяльності Церкви спричинилася до того, що майже цілком занепала, а властиво затерлася, дух і традиції передвоєнного галицького духовенства. Їх місце заповнила московська ментальність і невластиві нам розуміння і сприймання гідності священства як такого. У Церкві втрапилася історична тяглість нашого духовенства, згубився приклад до наслідування, зник зв'язок поколінь. В результаті маємо у сьогоденні стан, котрий далекий від зразкового. Такий стан ми ще довго будемо спостерігати і терпіти, якщо не зуміємо радикально взятися до його направи.

У своєму «Заповіті» Слуга Божий Патріярх Йосиф Сліпий пише: «Пам'ятайте, що нарід, який не знає або загубив знання свого минулого з його духовними скарбами, вмирає і зникає з лиця землі. Рідна наука окрилює народ до лету на вершини зрілого серед народів світу народу!». Кожен з нас на своєму місці мав би старатися і працювати, щоб не пропадало знання нашого минулого, щоб, переосмислене, воно давало добрі і рясні плоди як у Церкві, так і в суспільстві в цілому. Саме тепер маємо нагоду і час, коли всі як один маємо застановитися: чи не настав той критичний період, коли вже запізно буде щось поправляти? Бо ті носії правдивого розуміння новітньої історії нашої Церкви відходять в Божі засвіти, а з ними відходить і ті знання, що ними вони володіють. Минеться короткий проміжок часу, і ці унікальні знання підуть з ними в небуття. Не є секретом, що дуже багато важливої інформації вже втрачено назавжди.

Хто, отже, є свідомий нашого положення, мав би застановитися і зрозуміти, що може теж збагатити нашу Рідну Науку. Що для цього є необхідним? – Залишити для наступних поколінь записані на папері історичні факти героїчної боротьби нашого народу за свою самобутність, жертвовної праці і боротьби нашого духовенства з безбожним атеїзмом, зразки глибокої віри наших соплеменників і одновірців, просто тихого і побожного передвоєнного життя наших священників, єпископів, монахів і монахинь, а водночас і простих мирян, щоб ці свідчення стали підручниками для молодих людей, для молодого еліти, для молодих священників.

Сьогоднішні кандидати до священства, тобто семінаристи, Богу дякувати, мають гарні умови для навчання. Шестирічна освіта є ґрунтовною базою для священства. Європейські і світові духовні навчальні заклади відчиняють свої двері для наших студентів. Та чи є це вистарчальним для УКРАЇНСЬКОГО священника? Видається що ні! Українського священника необхідно формувати на позиціях Рідної Науки, про котру говорять репресований Митрополит репресованої Церкви – Слуга Божий Патріярх Йосиф Сліпий, щоб власною потугою і з допомогою Божою ми зуміли поправити цей невідрадний стан в нашій Церкві, котрий, на жаль, спостерігаємо сьогодні.

о. Іван ГАЛІМУРКА, редактор

ДО ДУХОВЕНСТВА, МОНАШЕСТВА ТА МИРЯН ЛЬВІВСЬКОЇ АРХИЄПАРХІЇ

Львів, 06 червня 2006 року
Вих. ЛВ 06/639

ЗВЕРНЕННЯ

Погоджуючись з думкою Блаженнішого Любомира (Гузара), Глави УГКЦ, висловленою у зверненні від 25 квітня 2000 р. (прот. № 2000/362) стверджую факт, що і надалі виходить чимале число друкованих видань, які своїм змістом, особливо у справах віри і моралі, розповсюджують погляди та навчання, несумісні з наукою Церкви.

У зв'язку з тим бажаю звернути увагу всіх вірних Львівської Архиепархії на те, що, згідно з кан. 661 §1 ККСЦ, церковний дозвіл, виражений словами «дозволяється друкувати», означає, що твір вільний від похибок щодо католицької віри або моралі. Однак необхідно зауважити, що самого твердження, що книжка релігійного змісту видається за «за дозволом церковної влади», є недостатньо, оскільки воно не виявляє повної відповідальності за публікацію.

Тому для врегулювання обігу духовної літератури та захисту від псевдорелігійних видань на території Львівської Архиепархії бажаю пригадати усім вірним, що, згідно з постановою Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви від 24 вересня – 1 жовтня 2003 року (Благовісник, № 3), вважається за католицьку лише таку літературу, яка має апробат цензора та особисте письмове благословення Правлячого Архиєрея з поданням дати і місця благословення.

Одночасно доручаю душпастирям пояснювати вірним у Львівській Архиепархії вимогу цієї постанови Синоду Єпископів УГКЦ.

Отже, для затвердження будь-якого тексту релігійного змісту компетентною Церковною владою необхідно:

1. подати письмове прохання про отримання дозволу на друкування тексту, написане на ім'я Правлячого Архиєрея;
2. текст матеріалу та можливий зразок оформлення обкладинки разом з проханням необхідно подати до канцелярії Львівської Архиепархії за адресою: м. Львів, пл. св. Юра, 5, індекс: 79000; контактний тел./факс 72-25-24, електронна пошта: cerkvalviv@ugcc.org.ua;
3. після опрацювання цензорами поданого тексту Правлячий Архиєрей у відповідь на прохання зацікавленої сторони дає письмову відповідь про надання дозволу або відмову щодо друку запропонованого тексту;
4. з наданням дозволу на друкування апробованого тексту зацікавлена сторона отримує в канцелярії Львівської Архиепархії інструкцію щодо розміщення церковного дозволу в публікації.

Благословення Господнє на Вас!
† **ІГОР, Архиепископ Львівський**

пресв. Микола Яворський,
канцлер Львівської Архиепархії

ІНФОРМУЄ КАНЦЕЛЯРІЯ АРХИЄПИСКОПА

закликав: «Преподобний наш Митрополите Андрею, заступайся за наш народ та випроси йому взаємного порозуміння».

Цього ж дня на могилі загиблих Січових Стрільців, котра знаходиться на Личаківському цвинтарі у Львові, Архиепископ при численному зібранні львів'ян відслужив панахиду за спасіння душ убієнних. Потім у супроводі присутніх пройшов до Меморіалу загиблих воєнів Української Галицької Армії, де рівно ж відслужив панахиду і виголосив промову про порив і героїзм наших героїв.

Через два дні, 3 листопада владика Ігор очолив похорон 37-річного священника о. Романа Фірича. У своїй промові Владика висловив співчуття їмості та усій родині, наголосивши, що о. Роман був добрим священником. А всіх присутніх повчив: «Господь забрав його від нас, хоч він ще був потрібний і нам, і сім'ї, і родині та й парохіянам. Очевидним є те, що він був більше потрібний Господові, бо лише Він, що дає живу душу в смертне тіло, кличе її до Себе у відповідний час. З цього робимо висновок, що Бог найкраще знає, коли кого покликати до себе».

У неділю, 5 листопада, Високопреосвященний владика Ігор відвідав храм Вознесення Господнього, що на Левандівці у Львові, де відслужив Архиєрейську Божественну Літургію і виголосив проповідь на тему недільного Євангелія, а саме: про зерно, що сіється з надією на добрий урожай. На кінець промови владика Ігор заторкнув проблему непослуху прихильників течії лефєбризму, котрих очолює о. Василь Ковпак: «Він і його прихильники не слухаються Церкви, заснували якусь семінарію, прикриваючись неканонічним, не з'єднаним із Папою, єпископом».

Наприкінці Літургії, за заслуги перед Церквою, отця-пароха Олексія Васьківа було піднесено до гідності Митрофорного протоієрея.

У свято великомученика Димитрія, архиепископ Ігор очолив празничну Божественну Літургію в однойменному храмі на Збоїщах у Львові. «Від мучеників можемо багато навчитися, зокрема, як потрібно любити Бога та усувати перешкоди, що стоять на дорозі до Всевишнього» - сказав владика Ігор у своїй промові під час Літургії. Крім того, як і на Левандівці, Кир Ігор знову заторкнув тему лефєбризму.

У неділю, 12 листопада, Архиепископ Львівський з пастирським візитом відвідав парохіян с. Виннички Винниківського деканату, де у храмі великомученика Димитрія освятив новоспоруджений жертвник, або, як ми кажемо, престол, і відслужив Архиєрейську Божественну Літургію. У часі освячення Владика повчив вірних про призначення Божого жертвника, про його велич, а в часі читання притчі про багача та Лазаря – виголосив науку про стосунки між людьми: «Не до вподоби Творцеві й природі те, що багаті не зауважують бідних, не простягають їм щедру руку, щоб допомогти, відвертаються від них і гірше від собак відносяться до таких людей».

Наступної неділі, 19 листопада, Високопреосвященний Архиепископ Ігор (Возьняк) відвідав курсантів Львівського Військового Інституту Сухопутних Військ ім. Петра Сагайдачного. Візит відбувся із нагоди річниці освячення першого в Україні військового храму. Тут Владика Ігор відслужив Божественну Літургію і рукополюжив у дияконський сан Василя Тузяка, до якого, зокрема, мовив: «Твоє служіння повинно відбуватися не лише при престолі, але як Господній слуга всюди маєш йому служити, і особливо – у відношенні до ближнього». В Літургії взяли участь начальник військового штабу військового інституту полковник пан Сивак, а також багато курсантів, котрі приїхали сюди вчитися з різних областей України. Крім того було освячено першу військово-релігійну бібліотеку, яка розміщується разом із читальним залом у військовому храмі

В свято архистратига Михаїла архієпископ Львівський Ігор очолив празничну відправу у церкві отців-студитів у Львові. Загальне піднесення, що панувало у цей день серед вірних, було доповнене величною проповіддю Владика про Господніх ангелів, про Небесні сили, конкретно про Архистратига Михаїла

У суботу, в свято св. священномученика Йосафата, Владика Ігор (Возьняк) побував з візитом в отців-редемптористів, де в храмі св. свмуч. Йосафата очолив празничну Божественну Літургію. В часі св. Літургії було рукоположено в священничий сан диякона Андрія Рака. Звертаючись до присутніх, владика Ігор виголосив промову про святого свмуч. Йосафата й наголосив, що наше життя є постійним випробуванням на вірність Ісусові Христові.

Того ж дня, Архієпископ Львівський Ігор довершив Чин похорону на Личаківському цвинтарі, де відбувалося перепоховання тлінних останків жертв сталінського режиму. Захороненню передувало жалобне віче біля колишньої тюрми на Лонцького, де якраз і були знайдені останки замучених. Там священники відслужили панахиду, і тоді жалобна процесія пройшла містом до цвинтаря, де й захоронили знайдені останки. Владика звернувся зі словом до присутніх, в котрому, зокрема, сказав: „Не можемо сьогодні обійти мовчанкою Голодомор, котрий штучно створили правителі радянського уряду, щоб вигубити й розправитися з нашим народом. Згадаймо у наших молитвах усіх невинно убитих, щоб Господь помилував їхні душі. А за тих, хто винен крові свого брата, просімо Господа, щоб дав їм ласку прийняти дар покаяння”.

У неділю, 26 листопада, Архієпископ Львівський Ігор в архикафедральному храмі св. Юра за Божественною Літургією рукоположив на священника диякона Василя Попика, якого закликав ревно виконувати свій обов'язок.

29 листопада Високопреосвященний Архієпископ Ігор (Возьняк) був учасником форуму на тему: «Як організувати мирянське життя на парафії?», котрий організувала Комісія у справах мирян Львівської архієпархії при парохії Вознесіння Господа нашого Ісуса Христа у Львові. Тут у співслужінні багатьох парохів Львівської Архієпархії владика відслужив Архирейську Літургію і звернувся до учасників форуму із пастирським словом.

Наступної неділі, в переддень свята Введення в храм Пречистої Діви Марії, Владика Ігор служив Божественну Літургію в архикафедральному храмі св. Юра, а ввечері відслужив велику Вечірню з Литією.

У день свята Введення в храм Пречистої Діви Марії Високопреосвященний Ігор відвідав семінаристів семінарії Святого Духа, що на Хуторівці у Львові. Тут віддавна діє братство Введення в храм Пречистої Діви Марії, тому цей день є для братчиків празничним. З цієї нагоди владика Ігор відслужив Архирейську Божественну Літургію, і привітав усіх братчиків і семінаристів із святом.

Почавши від 6 грудня, Високопреосвященний владика Ігор разом із великою групою священників протягом трьох днів брав участь у реколекціях, котрі проводив о. Корнилій Яремак, василяннин. Щодня владика очолював св. Літургію, а на завершення реколекцій звернувся з пастирським словом до учасників реколекцій, наголосивши на необхідності належно виконувати душпастирські обов'язки, молитись часослов, бути прикладом для своїх вірних тощо.

У неділю, 10 грудня, Кир Ігор (Возьняк) з душпастирським візитом відвідав Новояворівськ, де освятив новозбудований храм і відслужив Архирейську Божественну Літургію. Звертаючись до вірних, архієпископ дякував їм за старання при зведенні храму і наголосив, що „немає у Вашому місті значнішого і головнішого місця, як це святе місце”. Крім того, владика дякував проєктантам, інженерам, будівничим, усім, хто трудився на будові, складав щедрі датки, молився за успішну будову тощо.

Згоди не досягнуто

Наша газета вже повідомляла про міжконфесійний конфлікт між греко-католицькою та автокефальною громадою с. Нагачів, Немирівського протопресвітерату. За словами о. Івана Турби, який обслуговує греко-католицьку громаду, конфлікт триває вже п'ятнадцять років. У 1998 році головою Львівської обласної державної адміністрації прийнято розпорядження “Про визначення порядку користування церквою св. Симеона Стовпника в с. Нагачів Яворівського району”, яким встановлено порядок користування церковною спорудою в селі Нагачеві зареєстрованими двома релігійними громадами – Української автокефальної православної Церкви (УАПЦ) та Української греко-католицької Церкви (УГКЦ). Високопреосвященний Владика Ігор (Возьняк), Архієпископ Львівський, коментуючи цей конфлікт розповів: «Ми зустрічалися із Владикою Макарієм (УАПЦ), щоб обговорити цю справу та постаратися владнати цей конфлікт і навіть підписали документ у якому зазначили, що будемо просити про земельну ділянку у с. Нагачів, для будівництва нового храму. А поки ми будемо вести будівництво, то нехай греко-католики також відправляють у Церкві. Тепер ділянку видали,

але погодження так і не відбулося».

Чергова спроба виправити ситуацію була 2 грудня 2006 року. Високопреосвященний Владика Ігор (Возьняк), архієпископ Львівський, УГКЦ та Владика Макарій (Мелетич), архієпископ УАПЦ, прибули до с. Нагачів, щоб спільно освятити хрест для будови храму для греко-католиків. За домовленістю сторін будівництво повинно вестися обома громадами. А поки буде будуватися храм, богослужіння повинно відбуватися по чергово у храмі св. Симеона Стовпника. Проте православною громадою навідріз відмовляється пускати греко-католиків до храму.

Після такої відмови Владика Ігор у співслужінні о. Василя Здебського, протопресвітера Немирівського, о. Миколи Яворського, канцлера Львівської архієпархії та о. Івана Турби, адміністратора с. Нагачева біля храму відслужив Молебень до Пресвятої Богородиці. Після закінчення молитви греко-католицька громада процесійно

вирушила до своєї каплиці на цвинтарі. Звертаючись до своїх вірних, Владика Ігор, зокрема, сказав: «Мені відомо, що багато з людей греко-католицької громади твердять, мовляв, забрали нашу церкву, бо тут не було людей автокефального віровизнання. І це – правда. Ми, греко-католики, рахуємо себе покривдженими, однак сьогодні приймімо це, бо перед Гос-

подом усе буде виглядати по-іншому. На землі трудно встановити справедливість, але віддаймо це у руки Всевишнього і Він найкраще вирішить цю справу. Ми повинні покинути переконання: «Око за око, зуб за зуб» (Мт 5,39), тому що це – людське».

Від'їжджаючи до Львова Владика Ігор пообіцяв людям всіляку підтримку та клопотання перед державною владою.

о. Олег ПАНЧИНЯК

коротко

“ЄВХАРИСТІЙНЕ СОПРИЧАСТЯ – ВИКЛИК ТРАДИЦІЇ ТА СУЧАСНОСТІ ДЛЯ ТРАДИЦІЙНИХ ЦЕРКОВ”

2-4 січня 2007 року відбудеться конгрес на тему «Євхаристійне сопричастя – виклик традиції та сучасності для традиційних Церков», який проходить у Львівській духовній семінарії святого Духа, що на вулиці Хуторівка. Цей захід відбудеться із благословення Блаженнішого Любомира (Гузара), Глави Української Греко-Католицької Церкви та приурочений 70-ій річниці Унійного З'їзду у Львові (28-30 грудня 1935 р.). Мета конгресу розглянути поставлені запитання та прийняття практичного документу, що відтворюватиме позицію богословів УГКЦ щодо питання Євхаристійного сопричастя в межах традиційних Церков.

Організаторами конгресу виступили: Українське Наукове Богословське Товариство, Український Католицький Університет та греко-католицькі семінарії України.

Організатори запрошують до участі знавців богослов'я та всіх зацікавлених. Реєстрація учасників розпочинається 2 січня 2007 року, о 8.30 год.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ФІЛЬМУ “РЕДЕМПТОРИСТИ”

5 грудня у Львові відбулася презентація документального фільму «Редемптористи», режисера Анатолія Цимбала. Фільм було знято на студії «Алілуя», яка належить Самбірсько-Дрогобицькій єпархії УГКЦ.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ – НА ДОПОМОГУ ВЧИТЕЛЕВИ

У п'ятницю, 8 грудня, в Українському Католицькому Університеті відбудеться конференція «До питання інформаційних технологій у системі середньої освіти в Україні», присвячена темі застосування сучасних технологій у процесі підготовки вчителів та навчання учнів середніх шкіл.

СВЯТКУВАННЯ ТРЕТЬОЇ РІЧНИЦІ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ У М. ГЕНУЯ (ІТАЛІЯ)

Остання неділя листопада і перша неділя грудня для українських заробітчани у м. Генуї були днями особистого духовного зросту та розбудови цілої громади. У перший день святкувань увагу зосередили на українцях.

ПРЕДСТАВНИКИ ХРИСТІЯНСЬКИХ КОНФЕСІЙ ЛЬВІВЩИНИ ПРОСЯТЬ ДЕПУТАТІВ ЗАХИСТИТИ ПОЧУТТЯ ПАРАФІЯН ВІД «СВІДКІВ ЄГОВИ»

Представники християнських конфесій Львівщини звернулися до депутатів Львівської міської ради та Львівської обласної ради з відкритим листом, в якому просять захистити релігійні почуття парафіян.

СОБОРИ СВЯТОГО ЮРА ВІДБУЛОСЯ РЕТРОСПЕКТИВНЕ ВИКОНАННЯ «РЕКВІЕМУ» МОЦАРТА

5 грудня 2006 року у Львові в Кафедральному соборі св. Юра відбулося ретроспективне виконання «Реквієму» великого австрійського композитора-класика Вольфганга Амадея Моцарта в рамках святкування 250-річчя від дня його народження. Концерт відбувся при підтримці Львівської архієпархії УГКЦ.

ВЛАДИКА ЮЛІАН (ГБУР) ВІДЗНАЧИВ 64-ТУ РІЧНИЦЮ УРОДИН

В переддень своїх уродин, 3 грудня 2006 року Єпарх Стрийський молився Божественну Літургію в Кафедральному храмі Успіння Пресвятої Богородиці м. Стрий. Дякуючи Богові за дар життя Преосвященний Владика просив Господнього благословення для Стрийян та всіх вірних єпархії.

МИТРОПОЛИЧА КОМІСІЯ У СПРАВАХ СІМ'Ї ПРОДОВЖУЄ КУРС ВИШКОЛУ СПЕЦІАЛІСТІВ

27-30 листопада 2006 року у Молодіжному реколекційно-духовному центрі м. Новояворівськ, що на Львівщині відбувся другий навчально-практичний семінар курсу лекцій із ближнього і безпосереднього приготування до подружжя (перший семінар проходив 30 жовтня – 2 листопада 2005 року).

ЗУСТРІЧ АРХІЄПІСКОПА ІЗ БРАТЧИКАМИ БРАТСТВА «ВВЕДЕННЯ В ХРАМ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ»

2 грудня братчики Братства «Введення в Храм Пресвятої Богородиці», Львівської духовної семінарії Святого Духа, мали нагоду відвідати Високопреосвященнішого Владика Ігоря (Возьняка), архієпископа Львівського.

П'ЯТЬ ВИМІРІВ ВІЗИТУ ПАПИ ДО ТУРЕЧЧИНИ

Завершився візит Вселенського Архієрея Венедикта XVI до Туреччини. Цьому візитові передували різні контраверсійні вислови, виступи і публікації. Такий самий резонанс від цього візиту є у світі і по його завершенні. Ми пропонуємо нашим читачам, на думку редакції цікавий, матеріал на цю тему. Ми, звичайно, не у всьому погоджуємося з шановним автором, проте вважаємо, що дана стаття заслуговує на широку увагу наших читачів.

Віктор ЄЛЕНСЬКИЙ. – „Радіо „Свобода”, 5 грудня 2006 року

Задовго до візиту Папи Венедикта XVI до Туреччини всі, без винятку, оглядачі прогнозували, що ця подорож для глави Римо-Католицької Церкви буде найважчою за весь час його перебування на престолі Святого Петра. По-перше, свого часу кардинал Ратцингер назвав можливе приєднання Туреччини до Європейського Союзу антиісторичним. І хоча напередодні самого візиту Святий Престол заявив, що не має офіційної

країни може бути зростання в ній фундаменталістських настроїв і зближення з силами, які, м'яко кажучи, Заходові не симпатизують. Турецькі медіа жартують: Європа варта поїздки в аеропорт. Турецький прем'єр Ердоган, який не мав наміру вітати Папу, зустрічається з ним в аеропорту, направляючись на ризький саміт НАТО. Після зустрічі Ердоган повідомляє: Папа хоче, щоби Туреччина стала частиною Європи.

Вимір другий: „До свободи ви покликані, браття...” Чого ще хоче Папа і про що не повідомляв глава турецького

питання. І через п'ять з половиною століть після падіння Константинополя в Стамбулі розлило напругу. Символи пульсують і стають позачасовими, вони не хочуть залишатися в епохах, де їх прописали підручники. У стамбульському кварталі Фанар є церква Георгія Переможця. Це кафедральний храм архієпископа Константинополя – Нового Риму, Вселенського патріарха Варфоломія I – першого за честю у православному світі. Для турецьких властей – він Дмитрійос Архондонис, громадянин Туреччини, 1940-го року народження. Для них неможлива сама згадка про Константинополь, вони не хочуть чути про вселенський статус „грецького”, як його тут називають, патріарха. Перший православний престол не має богословської школи і не є юридичною особою. В європейських столицях про це добре знають і чекають на зміну політики Анкари. Папа їде до Варфоломія I, який уособлює центр згоди Вселенського православ'я. Навіть добре усвідомлюючи як мало згоди в Православній Повноті і як її складові полюбляють міряться славою, Венедикт XVI підписує спільну декларацію з Патріархом Варфоломієм, де проголошується: «Святий Дух хай допоможе нам підготувати великий день відтворення повної єдності, коли і як того побажає Бог».

І це четвертий вимір візиту Папи до Туреччини. Верховний понтифік слідом за своїм великим попередником Іваном Павлом II визнає розкол між християнами ганьбою і скандалом. Він входить під приголомшуюче величне склепіння Святої Софії, яка півтисячоліття тому була перетворена на мечеть, а в минулому столітті – на музей, – і вклякає. Сюди, під це склепіння, перетявши натовп молільників, увійшли в липні 1054 року посланці його далекого попередника. І кинули на престол грамоту про відлучення від Церкви Константинопольського патріарха. Так почалася Велика схизма, яку не вдається уздоровити дев'ять з половиною століть. Під небесним куполом Софії питання церковної політики видаються дрібними і марнотними. Проте, Папі нагадують про них. Московський патріархат заявляє, що кожна Помісна Православна церква сама визначає характер своїх відносин з інославними і що патріарх Варфоломій хоч і перший за честю, але це не адміністративна влада, а повага до історії його престолу. Як завше, щойно заходиться десь про православних й католиків, канони й першість, виринає і українське питання. Отець Романо Скалфі, відомий експерт з православно-католицьких відносин, натякає, що Папський візит до Туреччини може призвести до загострення відносин з Російською церквою. Адже православні України, які розірвали відносини з Москвою, шукають підтримки у Константинополі. Говорить отець Романо Скалфі: „Кроки у цьому напрямі були здійснені і представники патріарха Київського їздили до Константинополя. Але Константинопольський патріарх очевидно не дав ясної відповіді. Тому, що Російська церква є найбільш потужною з православних церков, і він не хоче її якимось чином образити”. До цього можна було б додати, що їздили посланці з Києва до Стамбула-Константинополя багаторазово і з Вселенським патріархом зустрічалися і президенти, і прем'єр-міністри, і віцепрем'єри, і депутати, і міністри. Їздили без особливого успіху – адже ключ до розв'язання православної проблеми знаходиться в Україні, а не поза її межами. Патріарх здатний допомогти тим, хто прагне допомогти собі сам.

Вимір п'ятий: цивілізаційний. Маніфестація Папою солідарності з Вселенським патріархом і їхня спільна

декларація були складним моментом турецького візиту Венедикта XVI. Але не найскладнішим з огляду на репутацію кардинала Ратцингера в ісламському світі. Девід Берхерд, британський експерт з дослідницького центру Тепав у Анкарі, каже, що положення лекції в Регензбурзі були дуже суперечливими, якщо не цілком неприйнятними для мусульман: „Що стосується їх, він підійшов дуже, дуже близько до образи найсвятішої постаті в ісламі. Ви можете казати, що це діалог, але, як на мене, це радше конфронтація”. Роберт Мойніхен, історик і журналіст, який неодноразово інтерв'ював майбутнього Папу, напередодні візиту висловлював діаметрально протилежне судження: „Він їде відкритими обіймами до ісламських богословів. Вони писали йому. Вони відвідували його у Ватикані. Він хоче зустрітися з ними в Стамбулі. Зараз на Заході немає постаті, яка б була настільки відкрита до діалогу з ісламом прямо зараз, ніж Папа Римський”.

Під час візиту Папа зробив усе можливе, щоби ісламський світ зрозумів – він не відступить від своєї віри і власних переконань ані на крок. Але він поважає іслам так, як може поважати віруюча людина щирість і відданість інших глибоко віруючих людей. Коли Папа увійшов до Голубої мечеті і мовився обличчям на схід, багато кому стало зрозуміло – наразі це не політик, це – людина віри. Але насправді ті, хто знає настрої Венедикта XVI, його настанови і думки, припускають – Папа хоче не просто примирення з ісламом, він шукає з ним союзу. Союзу проти секуляризму і обожнення науки. Проти всього того, що, на його, Верховного понтифіка, думку підважує глибинні засади людини. Роберт Мойніхен впевнений, що те, що казав Папа у Регензбурзі, має бути інтерпретовано у зовсім інший спосіб. Відмінний не лише від того, який викликав демонстрації в ісламському світі. Але й відмінний від того, який пропонують світові найпалкіші захисники Венедикта XVI. Папа запрошує іслам включитися у процес самооцінки, вимогливого перегляду власної спадщини, з'ясування в ній сутнісного, фундаментального. А також відокремлення цього сутнісного від випадкових нашарувань.

Папа є консерватором, але часом консерватизм здатний спрямувати його енергію у дуже несподіване русло. Наприклад, збирання консервативних сил з усіх релігій в консервативній інтернаціонал, який зупинить знелюднення людини, стане заборолом релятивізму і всепроникному цинізму, коли зникають абсолютні цінності і ніщо вже не є насправду серйозним. Венедикт є свідком зростання такої контр-, на його думку, цивілізації. Говорить Роберт Мойніхен: „Папа бачив цей розвиток – культурне просування Заходу. Папа добре вивчив це, я говорив з ним про це особисто, мав кілька розмов саме про це з ним. Феномен піднесення і занепаду цивілізації вражає його. Будучи німцем, він спостерігав піднесення і занепад однієї з найвеличніших потуг і культур в Європі – німецької культури”. Турецький візит Бенедикта XVI можливо не перший крок у справі збирання консервативних сил. Але дуже важливий. Ті, хто вважав, що залізноконсервативний кардинал Ратцингер змінився, ставши Папою, присоромлені. Його стратегія далекоглядніша, ніж передбачали ті, хто чекав від 265-го Понтифіка простого наведення ладу у внутрішньоцерковних справах.

точки зору щодо членства Туреччини в ЄС, слова кардинала, який став Папою, запам'ятали. Запам'ятали і лекцію Папи в Регензбурзі у вересні цього року. Венедикт XVI є одним з найбільш серйозних католицьких богословів сучасності. Його праці переповнені посланнями і складними теологічними конструкціями. Ставши Папою, він, можливо, не завжди здавав собі звіт, що його побудови будуть поширюватися далеко за межі академічної публіки і цитуватимуться не лише тільки в Католицьких університетах.

Тоді, у Регензбурзі, він необачно процитував середньовічного візантійського імператора, який доволі критично ставився до вчення пророка Магомета. Сам Венедикт XVI назвав вираз імператора безцеремонним, але запам'ятали саме цитату. І нарешті, Папа приїхав з підтримкою першого за честю у православному світі Вселенського патріархату і його глави Варфоломія I. І хоча християни становлять одну соту відсотка усього населення країни, в Туреччині це викликає підозру. Отже, візиту передували і велелюдні демонстрації протесту, і войовничі заяви мусульманських активістів, і навіть офіційні особи жорстко попереджали понтифіка, що від нього чекають справжнього поспання голови попелом. Аналітики попереджали Папу і турецькі спецслужби, що вірогідність замаху на главу держави Ватикан є як ніколи високою. Відповідно, заходи безпеки цього разу були дійсно безпрецедентними і Папу охороняли щільніше, ніж навіть американського президента. Але Венедикт XVI таки вирушив до Туреччини.

Вимір перший: інтеграційний. Передовсім, Папа зняв підозри щодо своєї непоступливості у питанні приєднання Туреччини до Європейського Союзу. Від квітня 2005 року він належить до кола тих, хто не тільки читає скрижалі історії, але й долучається до їхнього написання. Венедикт XVI не може собі дозволити не помічати того, на що міг не звертати увагу кардинал Ратцингер. На те, наприклад, що не тільки Туреччина потребує Євросоюзу, але й Євросоюзу потрібна Туреччина. Що альтернативою європейському вектору розвитку цієї

уряду? Очевидно, більшої релігійної свободи для релігійних меншин Туреччини. Рух до Європи неодмінно означатиме піднесення стандартів у сфері свободи совісті. Це друга складова папського візиту.

Глава Католицької Церкви, яка об'єднує понад мільярд вірних по всьому світі, добре знає – список мучеників за віру поповнюється і в наші дні. Венедикт XVI не може не нагадати: країна, яка його приймає все ще небезпечно місце для місіонерів. Він підносить ім'я католицького священика, вбитого у Трапезунді у лютому цього року: „Співаймо радісно, навіть якщо нас випробовують труднощі і небезпеки, як це було із високим свідченням римо-католицького священика Джона Андре Санторо, ім'я якого я воскрешаю в пам'яті на цій відправі”. Турецький високопосадовець Алі Бардакоглу, який відповідає в уряді за релігійні питання, і який чи не найжорсткіше реагував на Регензбурзьку лекцію Венедикта XVI, відповідає Папі: „Ми, мусульмани, засуджуємо будь-які спроби насильства і терору, хто б не пропонував це і хто б не був метою цього, ми вважаємо це злочином супроти людства. Ми належимо до релігії, котра визнає вбивство невинної людини тяжким злочином і гріхом, подібним до знищення всього людства”.

Вимір третій: пастирський. Релігійна свобода – це не тільки безпека проповіді. Це свобода гідного виразу своїх релігійних переконань, у тому числі і „малою отарою” – зовсім нечисленною католицькою спільнотою Туреччини. Літургійне спілкування з її членами – це третій, пастирський, вимір візиту Венедикта XVI до Туреччини. В Ефесі, де провела свої останні роки Діва Марія, мати Ісуса, яку вшановують і мусульмани, Папа звертається до своєї пастви: „Цим візитом я хочу передати, як свою особисту, так і цілої Вселенської Церкви, любов і духовну близькість християнській громаді тут, в Туреччині, цій невеличкій меншині, яка щодня стикається з викликами і труднощами”.

Вимір четвертий: екуменічний. Православні мають в Туреччині більше проблем, ніж католики. Це дуже делікатне, дуже хворобливе і складне

24 листопада у Митрополичих палатах Святоюрської гори відбулася прес-конференція за участю Владика Ігоря (Возняка), архієпископа Львівського, основною метою якої було попередити людей про небезпеку обману Церкви та її вірних. Присутнім журналістам Владика Ігор розповів про те, що 21 листопада, на свято Архистратига Михаїла, у Варшаві в каплиці лефевристів, що на вул. Гарнцарській, 32, відбулися свячення семи дияконів та двох священників єпископом Річардом Вільямсоном, якого Папа Римський Іван Павло II відлучив від Церкви. Згідно з попередженням Святішого Отця у документі "Ecclesia Dei", кожен хто навіть формально прилучається до схизми, сам стає схизматиком, тобто винним у тому, що руйнує зсередини Католицьку Церкву.

Довідавшись про ці свячення Високопреосвященний Владика Ігор утворив Комісію із священників та вірних Львівської архієпархії, щоб вивчити дану ситуацію. До складу комісії увійшли: о. Орест Фредина, протосинкел Львівської архієпархії УГКЦ, о. Микола Фредина, священник Львівської архієпархії УГКЦ, о. Роман Тереховський, священник Львівської архієпархії УГКЦ, Михайло Феньканин, семінариста Львівської духовної семінарії Святого Духа Львівської архієпархії УГКЦ та п. Ярослав Гараздовський, парафіянин храму Різдва Пресвятої Богородиці, що у м. Львові.

З України до Варшави прибуло три автобуси, з Польщі свідками цієї події стали всього декілька священників і сестер. Тож здебільшого в лефевристській каплиці були українці, які, звичайно, не розуміють латинської мови (свячення відбувалися у римо-католицькому обряді) і могли лише сухо споглядати. Серед них були присутні: о. Василь Ковпак, о. Любомир Гаєвський, о. Володимир Рудь і о. Євстахій з Івано-Франківської єпархії, які видають себе за греко-католицьких священників.

Один із членів Комісії о. Роман Тереховський зазначив: «Сам єпископ у своїй проповіді згадав, що він екскомунікований, тим не менше свідомо заявив, що святить їх для Львівської архієпархії УГКЦ. Оскільки у Львові є правлячі архиєреї і Римо-Католицької Церкви, і Греко-Католицької Церкви, такі дії є злочинними».

«Думаю, що саме послідовниками екскомунікованого єпископа Лефевра створюють конфлікти в низці парафій Львівської архієпархії, бо люди, яких висвячують, повинні мати місце призначення. Тому вони обдурюють людей, щоби вигнати одного священника і в такий спосіб дати «кращого». Вірні, які потрапляють під їхній вплив, є гідні співчуття, бо їм обіцяють одне, а натомість дають мертву структуру», - сказав на завершення о. Орест.

Інформацію про лефевристський рух загалом та в Україні можна прочитати за наступною адресою: http://www.ugcc.lviv.ua/images/files/PDF/buklet_kovpak.pdf.

о. Олег Панчиняк,
прес-секретар Львівської архієпархії

Ми покликані знати правду

(ІНТЕРВ'Ю З О. ОРЕСТОМ ФРЕДИНОЮ, ПРОТОСИНКЕЛОМ ЛЬВІВСЬКОЇ АРХІЄПАРХІЇ)

– о. Оресте, нещодавно Ви брали участь в прес-конференції з нагоди Вашої поїздки до Польщі, де відбувалися незаконне свячення священників-лефевристів. Хотілося б почути про це конкретніше.

Найперше, що міг би сказати, це те, що інформацію про ці свячення ми знайшли в Інтернеті. Для того, щоб цю справу докладно дослідити, Архієпископ Львівський Владика Ігор покликав комісію у складі п'ятьох осіб і доручив мені її очолити. Ці свячення відбувалися 21 листопада цього року, в день свята архистратига Михаїла, схизматичким, відлученим від Церкви єпископом Річардом Вільямсоном. Ми маємо чотири відеокасети з тим записом, маємо цілий ряд фотографій, які абсолютно точно підтверджують факт цих незаконних свячень.

– А де це відбувалося?

Це відбувалося на околиці Варшави, на вулиці Гарнцарська, 32. Там знаходиться переобладнаний під костел будинок. На ньому є напис, що він належить братству Пія Х і належить до римо-католицької Церкви. Очевидно, це є неправдою, оскільки лефевристи до римо-католицької Церкви відношення не мають, бо підчиняються єпископам, котрих Папа Римський від Католицької Церкви відлучив.

– Скільки людей спостерігали за цими свяченнями?

Все це відбувалося за латинським звичаєм, оскільки це Польща. І хоча за латинським обрядом був празник Введення в храм Пресвятої Богородиці, людей у цьому костелі було дуже мало. Зі Львова було три автобуси, принаймні вони були з

львівськими номерами. По-суті, в костелі в основному були ті люди, які приїхали з України.

– Які особливості цих свячень?

Найперше треба сказати, що за нашим обрядом це відбувалося в празник архистратига Михаїла, проте вони жодним чином про це не згадали. Наскільки ми чули, і це прослідковується у записаному нами тексті, Річард Вільямсон дуже чітко зазначив, що він є екскомунікований єпископ і що не має права їх святити у східному обряді. Проте далі Річард Вільямсон сказав, мовляв, я вас висвячую для Української греко-

католицької Церкви, для Львівської архієпархії, оскільки на Україні є переслідування. По-перше, жодного переслідування немає, і, по-друге, згідно канонічного права жодний римо-католицький єпископ латинського обряду не має права висвячувати священників для нашої Церкви без згоди Патріярха або виразного дозволу Правлячого єпископа. А тут бачимо, що люди явно порушують церковні закони. Це й не дивно, тому що ці люди декретом Папи відлучені від Церкви хоча і видають себе за римо-католиків, проте такими насправді не є. Минулого разу, коли Тісьє де Мелере святив Володимира Вознюка, той був в римо-католицьких ризах. Цього разу диякони вже були вбрані в наші ризи на відміну від першого разу

– Скільки було висвячено священників цього разу?

Було висвячено 2 священники, це Гнип Мирон та Рожак Степан і 7 дияконів: Білокур Мар'ян, Британ Андрій, Коваль Андрій, Курило Степан, Митлевич Любомир, Митле-

вич Тарас, Процик Михайло. Відразу в наступну неділю була приміція у Рясне-І і там були представлені ті нові священники. Правдоподібно і цієї неділі щось подібне було у Янові, тому що, проїжджаючи мимо, ми бачили, як процесія йшла до храму. Крім того, один з тих нововисвячених дияконів-схизматиків вже кілька днів служить у Прилбичах Літургію з о. Радюком, який декретом Правлячого архиєрея відкликаний від душпастирських обов'язків. Там тепер є дуже сильне протистояння оскільки вони вважають, що цей храм належить їм. Там є відповідно підготовані люди, які ведуть себе дуже брутально. Ісус нас попереджує, що хто не входить в овечу кошару ворітьми, а влізав деінде, цей є злодюга і розбишака. Сьогодні маємо кричущі факти, коли під виглядом греко-католицьких священників в нашу Церкву намагаються влізти лефевристські відступники, окривляючись нашими обрядами або підтримуючи, так би мовити, традицію. Люди, які приймають тих схизматиків, думають, що приймають греко-католицьке духовенство, а це є величезна брехня. Нинішня ситуація мені нагадує більшовицькі замашки, коли вони в часі жовтневої революції 1917 року штурмом брали Зимовий палац. Сьогодні в такий самий спосіб пробують захоплювати

наші храми. Брутально, нахабно, силою. Те, що колись комуністам не вдалося зробити терором, це нині лефевристи намагаються зробити підступом і обманом. Мені здається, що це дуже цілеспрямована, хитра тактика.

– Українські лефевристи стверджують, що вони вірні Папі, і о. Василь Ковпак навіть подав до Папи апеляцію у справі своєї екскомуніки. Отож, коли служилася оця Меса в Польщі, чи цей відлучений єпископ згадував Папу Римського?

Цікаво, що всі ми, хто був присутнім на цій відправі, жодного разу не почули щоб у богослуженні хтось згадував Святішого Отця. Це підтвердила також і відеозйомка. Отож, не важко зробити висновок щодо «вірності» Папі і Католицькій Церкві. Бачимо, що врешті-решт все стає явним і відомим, як про це у Євангелії (Лука 8, 17) говорить Ісус Христос. Українські прихильники Лефевра намагаються неправдою себе оправдати.

– Чи можна ствердити, що українські лефевристи бояться сказати правду зі страху, що через це багато людей від них відійде?

Лефевристи латинські знайшли в собі відвагу сказати, що вони кращі від цілої католицької Церкви, і

УКРАЇНСЬКИХ ЛЕФЕВРИСТІВ

заявляють, що відстоюють свою традицію. В Україні ситуація ускладнюється тим, що ті, які нині підтримують рух лефевризму, заявляють (про це і о. Василь Ковпак у газеті пише), що такого терміну як лефевризм нема. Мовляв, це нам накинутий ярлик, якого у жодному виступі Святішого Отця ви не побачите. І це знову ж таки неправда, оскільки в самому апостольському листі Римського Архидієрея написано, що кожний католик повинен усвідомлювати, що не можна підтримувати рух монсенйора Лефевра. Тобто такий термін є нормальний. А щодо вірних, які їх підтримують, то, безперечно, багато хто б їх покинув, якби вони публічно заявили, що не визнають Папи Римського.

– **Лефевристи себе ще називають традиціоналістами.**

Це дійсно так. Однак, коли зміряємо ідеї традиціоналістів українським виміром, то побачимо, що це є не зовсім наша традиція, це є традиція латинської Церкви, яка в часі польського панування потягом століть різними способами і силою нав'язувалася нам. І це викликало відповідну реакцію світлич постатей нашої історії таких як: Маркіян Шашкевич, Митрополит Андрей Шептицький, Патріарх Йосиф Сліпий тощо, які закликали любити свій обряд, свою Церкву, любити свою рідну мову. Поза тим, традиціоналісти, як вони люблять себе називати, відкидають постанови II Ватиканського Собору і кажуть, що вони служать тільки на старослов'янській мові. А ось активний учасник II Ватиканського Собору Патріарх Йосиф Сліпий, якого 18 років мучили в радянських концтаборах за те, щоб

він зрікся єдності з Апостольською Столицею, був ініціатором впровадження в наших богослужіннях рідної української мови. Чи потрібні ще якісь аргументи? Насправді є така річ, що не можна бути католиком, розірвавши зв'язок з Папою Римським.

– **Ричард Вільямсон заявив про переслідування в Україні. Наскільки це правдиве твердження?**

Є дуже гарно, що з часів свого виходу з підпілля Церква жодним чином не забороняла жодних позалітургічних практик. Лефевристи сьогодні обурюються, що їм, мовляв, забороняють робити те чи інше. Звичайно, ми розуміємо, що це є латинські практики, які з часом ввійшли в життя Церкви, але Церква жодним чином виразно ніколи і нічого не забороняла. Традиціоналісти називають це набоженствами, це така сполонізована назва, бо в нас нормально це є богослужіння або молитва. Ці набоженства ніхто ніколи не забороняв, вони завжди існували як приватні практики, але чомусь ці приватні практики хочуть виставити в такий спосіб, що, мовляв, ось задля того чи іншого ми хочемо бути кращі від усіх інших. Немає жодного сумніву, що всі ми, українці, маємо спільну спадщину Володимирового хрищення, загальнонаціональну українську традицію. Я думаю, що, застосовуючи таку практику, комусь дуже кортить протиставити одних українців іншим. Ми є одним народом, але саме тим, що декларуємо свою єдність з Апостольським Престолом, ми відрізняємося від інших конфесій. Ми є традиційною Церквою, оскільки наше богослужіння протягом тисячоліть

структурно не зазнало жодних змін. Ми маємо три Літургії: Івана Золотоустого, Василя Великого та Літургію передшеосвячених Дарів. Ми маємо круг наших богослужінь: Утреня, Часи, Вечірня, Повечір'я, Північна і протягом тисячоліть вони жодних структурних змін не зазнали.

– **Отче, кілька слів стосовно процесу, котрий стосувався екс-комуніки о. Ковпака. На якому етапі зараз знаходиться ця справа?**

Суд у Львівській Архидієрії закінчився, все узгоджено і точно доведено. Після закінчення суду в першій інстанції, той, кому оголосили вирок, має право подати апеляцію, яка призупиняє провадження справи, і передає її в другу інстанцію. Однак о. Василь Ковпак апеляції не представив, але натомість приніс квитанцію, що він свою справу відправив до Риму на розгляд Святішого Отця. Безперечно, кожен священник чи мирянин на будь-якому етапі судового процесу має право звернутися до Святішого Отця. Однак, згідно з правом це є лише звернення і воно не призупиняє провадження справи. Але оскільки справа пішла до Риму, то ми чекаємо рішення Апостольського Престолу і сподіваємося, що воно буде дуже швидко. Поза тим, усі матеріали з Варшави, усе що ми побачили і зафіксували ми оперативно передали до Конгрегації в справах віри. Тепер вони мають весь фактологічний матеріал і гадаємо, що це також допоможе прийняти правильне рішення.

– **Якщо Рим відхилить апеляцію о. Василя Ковпака, то чи означатиме це, що він та його прихильники в повній мірі є відлученими від Церкви?**

Згідно з апостольським листом Святішого Отця "Ecclesia Dei" при таких вчинках навіть формальне примкнення до схизми є дуже тяжкою образою Бога, і нехай ніхто не буде несвідомий, що навіть це стягає найвищу кару екскомуніки, тобто відлучення від Церкви. У випадку з о. Ковпаком самі бачите, як підступно і лукаво робиться звернення до Святішого Отця, а в тому часі підпільно везеться кандидатів до Польщі, щоб у чужому латинському обряді святити священників та ще й відлученим від Католицької Церкви єпископом. Але ми зараз чемно очікуємо рішення з Риму і сподіваємося, що в скорому часі у цій справі остаточно буде поставлено крапку.

– **Ви, отче, згадували, що в Польщу приїхало три автобуси з прихильниками лефевристів.**

Якщо Рим потвердить відлучення отця Ковпака від Церкви, які наслідки це тягне для священників і вірних, що його підтримують?

Святіший Отець попередив: "Нехай ніхто не буде несвідомим, що підтримування або ставлення тих людей вище католицької Церкви тягне за собою найвищу кару, і є великою образою Господа Бога". Тобто якщо ми нині здогадувались і щось думали, то тепер маючи фактологічні матеріали, коли Отець Василь Ковпак, Отець Володимир Рудь, Отець Євстахій Галаник, Отець Любомир Гаєвський приймають спільно зі схизматичним єпископом участь у схизматичному акті, то згідно апостольського листа Папи Римського ті люди вже автоматично прилучили себе до схизми. Кожен, хто їх підтримує, ставить себе в опозицію до Христової Церкви, збудованої на Петрі. Просто дуже шкода і боляче за таких людей, які, вважаючи себе людьми вірними, складають таку спотворену ікону Христової Церкви. Це величезний біль.

– **На шляху Церкви виникло багато схизматичних рухів, виникли окремі секти, і ми знаємо яка їхня доля – вони пішли у небуття. Що необхідно робити, щоб у Церкві панував мир і спокій?**

Архидієєпископ Ігор Возняк скликаючи прес-конференцію зауважив, що основна її мета є повідомити вірним про велику небезпеку, застерегти перед страшною схизмою і обманом. Я думаю, що тут доречні слова Ісуса, де він каже: "Пізнайте правду і правда визволить вас". Якщо в часі тоталітарного режиму застосовуються терор і тиранічні методи, то в часі, який ми тепер можемо назвати часом свободи, коли ворог Церкви намагається у всякий спосіб хитростю, обманом, підступом знову ж таки відірвати людей від правдивої дороги до Христа, маємо шукати правду. У сьогоднішній для нас, греко-католиків, час свободи ставить нові виклики. Тому кожен з нас повинен пам'ятати, що учні Христові пізнаються по любові. І якщо в нас є якісь проблеми, то ми шукаємо правди справедливості, відкритим діалогом і понад все любов'ю, яка походить від Бога. Лише нею ми можемо залікувати болючі рани. Тому закликаємо до порозуміння, щоб ми один в одному бачили брата і сестру, щоб не були швидкі один одного судити, але взаємною молитвою взаємно спасалися.

Розмовляв Петро ЄВЧИН

ЩО ТАКЕ ПИВО?

о. д-р Леонід КОСТКО,
адміністратор храму Вознесіння
Господнього, м. Львів

На сьогоднішній день склався певний стереотип напою, який називається словом «пиво». Бажав би я трохи розширити кругозір читача стосовно пива. Надалі під словом пиво розуміється алкогольний напій, який мав би бути приготований із солоду, дріжджів та води.

Що ж таке солод? Для приготування солоду вихідний злак пророщується, подрібнюється і настоюється. Такий процес зветься «солодування».

Чому використано слово «злак»? Тому, що різні народи використовують для приготування пива різні злаки. В основному це ячмінь і пшениця, рідше – інші хлібні злаки. Для додання особливого смаку в деякі сорти пива додаються мед, різні фрукти, трави і спеції.

Перші згадки про готування напою, який підходить до визначення пива, зустрічаються на Месопотамській глиняній табличці, датованій сьомим тисячоліттям до нашої ери, де описано рецепт приготування «вина із зерна». Але неможливо точно сказати, яке місце на землі було колискою пива і що все-таки людство приготувало першим – пиво чи хліб.

Жителі Месопотамії та Єгипту вперше використали процес приготування солоду із зерна. Греки ж варили пиво із необробленого зерна, доки не запозичили технології його приготування із солоду в єгиптян. Нема достовірних відомостей про вироблення пива на території сучасної Британії до її окупації племенами англосаксів, але при цьому відомо, що тевтонські та кельтські племена виготовляли мед (mead) із бджолиного меду й пшениці. Англійське слово «beer» походить від кельтського «beor», що означає процес приготування пива в монастирях Північної Галії. І саме галійські ченці вперше почали додавати в пиво хміль.

Трохи розглянемося в термінології. У нашій мові проблем немає – усе пиво називається пивом. Плутанина в термінології починається з етикеток із англійськими назвами – beer, ale, lager, stout...

Як розрізнити ці види пива? Як можна розуміти за назвою, що може представляти те або інше пиво на смак (якщо, звичайно, виробник не обманює покупців)?

Спочатку слова «beer» та «ale» позначали різні напої – в beer завжди додавався хміль, – що не можна сказати про ale, куди хміль цілком не додавався. Поступово виробники пива стали додавати хміль в усі сорти, й слово beer почало означати пиво взагалі і включило в себе дві більші групи – ale й lager.

Ale готується настоюванням і верхньою ферментацією дріжджів при кімнатній температурі. До ale відноситься велика кількість стилів пива, зокрема bitter, porter, stout, barley wine, trappist, lambic й alt.

Що ми бачимо на етикетці пивної пляшки? Назву пива. А ще? Ну, ще міцність. Звичайно, на цьому цікавість до етикетки закінчується, оскільки ціна вказується не на ній, а на ціннику, що лежить поруч. Однак пивна етикетка несе цілу масу корисної інформації для любителів напою із хмелю й солоду.

Як уже було зазначено, на етикетці в обов'язковому порядку присутня назва пива. Звичайно, вона займає центральну частину етикетки (хоча є й винятки) і відіграє для покупця роль «принади» або «маяка», який допомагає знайти улюблений сорт пива на стелажі-лінійці з десятками пляшок-конкурентів.

Що можна ще довідатися, глянувши на етикетку? Звичайно ж, тип пива. Найпоширенішими типами в нашій країні є lager (лагер, тобто пиво низового бродіння), pilsner (пільзенське, ніжно-золотаве й прозоре пиво) і ряд інших. Крім типу пива, часто вказується його «колір». Пиво може бути світлим (light) або темним (dark). Перше виробляється зі світлого або злегка підсмаженого солоду; іноді – з додаванням кукурудзяного, рисового або пшеничного матеріалу. Темне пиво варять із просмаженого або копченого солоду, додаючи іноді карамелізований цукор.

Міцність пива засвідчує об'ємний відсоток вмісту спирту для європейських марок пива, й ваговий відсоток – для американських. Це – найбільш популярна характеристика пива, якщо не враховувати назву. Практично всі виробники пишуть на своїх етикетках: «Вміст алкоголю –

не менш...» Причина криється в тому, що точно пророчити результат пивоварства неможливо. Градус можна виміряти тільки тоді, коли пиво вже готове. Тому чесні броварники вказують на впакуванні точний вміст алкоголю разом з датою виробництва – саме для даної, конкретної партії пива.

ЩІЛЬНІСТЬ ТА АЛКОГОЛЬНІСТЬ ПИВА

Вміст алкоголю перебуває у прямій залежності від щільності. Густота, концентрація сухих речовин дає матеріал для ферментації й утворення алкоголю і, відповідно, чим більша щільність, тим вищий градус.

Звичайне пиво з 5% вмістом алкоголю виходить при щільності суслу не менше 12-13%. Для міцності 5,6% щільність повинна бути 14-16%. Існують сорти пива з міцністю до 11%, але й густина у них – 27-29%! Якщо ви купуєте пиво з

високим вмістом алкоголю й низкою щільністю – можна зі стовідсотковою гарантією ствердити, що вам продали звичайного «йоржа» (тобто пиво, кріплене спиртом).

КАЛОРИЙНІСТЬ

Отут все дуже ясно. Якщо ви не боретеся за обсяг талії – ця інформація не для вас. Хоча відразу можна сказати, що пивне черевце прикрашає далеко не всіх.

Залежно від способу консервації пива та зберігання, зазначених на пляшці, пиво може бути різним. Непастеризоване пиво без додавання консервантів зберігається всього кілька днів. Найпоширеніший консервант для пива – аскорбінова кислота. Чесні виробники згадують про це на етикетках своїх продуктів. А за німецьким «законом про чистоту пива» від 1516 року, використання домішок у пивоварстві заборонено зовсім. Тому всі німецькі пива пастеризуються. У нас цей процес освоєний далеко не всіма заводами.

Тому ніколи не вживайте пиво з протермінованим терміном придатності! Повірте, що краще пройти пару зайвих кварталів до наступного магазину і придбати свіже пиво там, аніж лежати вдома (або, не дай Боже, у лікарні!) з харчовим отруєнням.

Крім цього, на етикетці вказуються літраж пляшки, стандарт, за яким пиво було зварене, значок проходження сертифікації і низка іншої інформації, також дуже цінної для споживача.

Тепер, озброївшись поповненими знаннями, ви можете сміло скеруватися в найближчий магазин, купити пінний напій і «насолоджуватись» цим «харчовим» продуктом, ще й пригощаючи інших! Тільки пам'ятайте, що насамперед це для вас приваба, щоби за ваші гроші ви отримали, як правило, не автентичний продукт. А якщо вдасться і автентичний – то в обох випадках гарантовано нам усі

наслідки описані тут, а також ті, які ще не описані чи недосліджені.

Якщо здоровий глузд не працює, а маловірство тяготить, то досліджуймо й експериментуймо над собою, бо ж нам настирливо «впоюють» рекламою, що це для нас – «дуже приємно і корисно». Наскільки кому корисно і приємно – вирішуймо самі.

Бізнес виробництва пива зараз дуже і дуже прибутковий. Реклама на пиво працює і спрацьовує в найбільшому обсязі. В «пивоманію» втягнуто мільйони осіб – прибутки вимірюються мільярдами.

АЛКОГОЛІЗМ ПИВНИЙ

У пиві міститься етиловий спирт. І саме цей етиловий спирт викликає залежність. Пивний алкоголізм – це згрубша те ж, що і горілочний, але досить підступно інакший. Його відмінності – тільки в гіршу сторону. Спільне в тому, що у всіх випадках – горілка, пиво, вино або коньяк – людина п'є етиловий спирт. Відмінності в тому, що пивна пристрасть – більш небезпечна і згубна своєю підступністю та «невинністю»! А ще тим, що зараз ця пристрасть набула властивості «пандемії»!

Як це зараз буде виглядати, якщо молода людина чи той, хто «косить» під сучасного, буде прогулюватись містом без пляшки чи банки пивця? Це ж – ганьба! Як кажуть на сленгу – «за це можуть і побити». Але продовжимо своє. «Хто має вуха – нехай слухає!»

ПЕРША ВІДМІННІСТЬ – ПСИХОЛОГІЧНА

Пиво стало для людини частиною побуту. Його сприймають як просто газований, втамовуючий спрагу напій. Якщо для споживання вина, горілки чи коньяку потрібно створювати привід і ситуацію, дотримуватись «ритуалу», то пиво можна випити «просто так». Цілком нормальним вважається випити пиво по дорозі додому, вдома на дивані, разом з дорослим сином або дочкою, а вже на прогулянці без нього – ніяк.

ДРУГА ВІДМІННІСТЬ – ХІМІЧНА

До складу пива входять дуже шкідливі речовини. Це насамперед моноаміни – продукти розпаду хмелю, які й дають основний елемент пивного сп'яніння – стан приголомшеності і притупленості. До речі, серед його складових моноамінів є кадаверин (так звана «трупна отрута»). Крім того, у пиві є багато речовин, подібних до жіночих статевих гормонів, тому той, хто п'є багато пива, набуває жіночих рис – широкі стегна, побільшені груди, живіт. Десь змінюється і психіка (споглянь на завзятих «пивош»).

З погляду фармакології дія пива така, що воно дійсно дуже сприяє релаксації й заспокоєнню, переконливо схиляє до сонливості (якщо додатково не стимулювати себе іншими засобами). Тому 20-ті роки минулого століття його рекомендували як заспокійливий засіб. Таким чином пивом людина привчає себе не тільки до звичайної сп'янюючої дії алкоголю, але й до заспокійливого засобу. Проходить певний час, і без пива вже неможливо розслабитися, заспокоїтися й відпочивати. Згодом починають наростати дози пива, з'являються алкогольні ексцеси, починає погіршуватися пам'ять.

Перша за день «пивна доза» переноситься вже на більш ранній час: спочатку – на ранній вечір, на пізній

день, на полудень, і, нарешті, доходить до того, що перша випивка стається відразу після сну. Формується пивний алкоголізм, коли пиво входить не тільки у звичку, але й у біохімію обміну речовин цієї людини.

Алкоголізація пивом створює людині враження її благополуччя – дуже неусвідомлене, помилкове для неї враження. У суспільній думці пиво – майже не алкоголь: для пивної алкоголізації довгий час не характерні алкогольні ексцеси з бійками й витверезником. Потреба випити пиво не викликає таку тривогу в людини, як потреба в горілці.

Справді, пивний алкоголізм розвивається повільніше, більш вкрадливо, аніж горілчаний. Але коли вже розвинеться, то це буде вже дуже важкий і складний алкоголізм. Я спостерігав, що завжди він переростає в потребу додавання до пива горілки (чули про це? – «пиво без водки – деньгі на ветер»).

Боротися з потягом до пива складніше, ніж з потягом до горілки. Цей потяг буває дуже настирливим і важко відпускає. Дуже довго хочеться ще раз відчуту цю виразну седативно-релаксуючу дію, цей спокій, вдихнути цей аромат, відчуту цей смак. У результаті – пивний алкоголізм є важким для лікування варіантом алкоголізму.

У мужчин при надмірному споживанні пива пригнічується вироблення основного статевого гормону – метилтестостерону. Саме тому «пивні люди» набувають з часом округлих жіночих форм, їм навіть «ростуть» груди, знижується чи пропадає статева спроможність. Звичайно, на це потрібен якийсь час, але якщо розпочати від підлітка, то результати не забаряться.

Про пивний живіт все зрозуміло: треба ж кудись вміщати цю кількість

рідини, яку щодня споживає пивний алкоголік. Це – мінімум 2-3 пляшки за раз. А «просунуті пивні люди» споживають до 3-5 літрів у день. У кожному разі величезна кількість рідини, з якою організм повинен впоратися, негативно позначається на серці. Воно збільшується в розмірах, стає млявим, втрачає свою добру функцію. Лікарі називають це синдромом «пивного серця». Про печінку вже мовчимо: для неї більшій дози будь-якого алкоголю – шлях до цирозу (цироз печінки – дуже впевнений, прямий, невідворотний шлях через лікарні на кладовище).

Окремо скажемо про мозок. При пивній алкоголізації клітини мозку страждають набагато сильніше, ніж при горілчаній (між іншим, серед букету речовин, які впливають на клітини мозку, у пиві в мікродозах

міститься, як вже згадано, кадаверин – аналог трупної отрути). У підлітковому та юнацькому віці, поки організм росте, усі ці зміни відбуваються на порядок швидше, ніж у дорослих. Тому доречно зараз пояснити, що згадана пивна релаксація має в собі саме компонент інтоксикації.

Пивна алкоголізація торкнулася зараз усіх прошарків населення, людей різного віку. А в першу чергу вона вдарила по наших дітях і підлітках. Останні п'ять років можна охарактеризувати як «пивний бум» серед молоді.

Пиво – дуже дохідний бізнес! Згадаймо насиченість телевізійних реклам – одне пиво! Десь навіть зникла реклама жіночих прокладок, яка недавно так настирливо переривала усі телепередачі. Пивний бізнес нині «тримають» переважно наші політичні обранці – і це надійна ознака доброго надприбуткового бізнесу.

Сьогодні пиво п'ють усі – від малого до великого. І діти від 5-6 років, які уперше спробували пивця за святковим столом, і 16-літні хлопці й дівчата, і люди середнього віку, і старші – чому відставати від рекламованого «принадного життя в приємності і вдовolenні»?

Довго стоїть перед очима така типова побачена правда: у неділю, досить зранку, приїхавши з району, містом йшла екскурсія шкільних дітей, попереду якої – вчитель-провідник з пляшкою пива в руці на грудях.

Чому на сьогодні створився, поміж іншими, такий непереборний культ пива?

Дія реклами – це зовсім не жарти! Нам індукують медіа – ось такий стереотип сучас-

них 16-17 літніх підлітків випивають понад три літри пива у день. Якщо півлітрова пляшка пива рівноцінна 60 грамам горілки, то виходить, що такий підліток споживає близько 400 грамів горілки щодня. Це неминуче веде до загальної алкоголізації молодого населення, яке представляє собою майбутнє країни.

P.S.

Я не є категорично злонаставлений до пива і тому, власне, хочу внести якусь ясність щодо розумного його споживання, якщо воно вже комусь настільки приязне.

А ще я дуже сумніваюсь в інформації на пивній етикетці: «Без додавання спирту». І також упевнений про додавання спирту в пиво, де про цей додаток просто не інформують...

В наступній статті маю намір розповісти про Алкоголізм винний та кріпких напоїв.

В статті використано матеріали: сайту shkolazhizni.ru, газета «Екклесіаст», публікації А. Крюкова, А. Гакова.

ЧИТАЧІ ПОСТАВИЛИ ЗАПИТАННЯ.

Стосовно вступної статті «Самоув'язнення»:

1) А що є самоув'язнення?

Наше самоув'язнення – це може бути як стан тимчасовий, так і дуже тривалий (як з чим і у кого), коли людина гадає собі і дурить себе, що це – її остаточна правда. Повірте мені – остаточною є тільки Істина, зречена Творцем! Ми самоув'язнюємося тільки нашими власними думками, критикою себе чи інших, мріями, ідеями.

2) Які симптоми самоув'язнення?

Симптоми самоув'язнення досить непомітні для нас, але це завжди – торпідність до справи, нібито вже немає варіанту і розв'язки, ніби усе безнадійне і безвихідне. Зокрема, це наша лінівність, безпечність і безучасність, як ото: «а що я можу змінити?»

Можеш усе змінити, що залежить від тебе! Бо ти – син вільного Бога і Творця! Він чекає твоєї зміни, Він чекає твоєї еволюції!

3) Чому і чим узалежнення є погане?

Бо це завжди є втратою твоєї свободи, яку ти завжди так любиш, цінуєш, прагнеш і ставиш понад усе. Бути вільним – це завжди бути з Вільним у Господі, бо тільки тоді ти будеш вільним, якщо поєднаєшся з Ним: тільки Він Єдиний є вільний і тебе вчинить вільним!

4) Узалежнення – чи завжди це є впливом на збільшення дози алкоголю і «міксту»?

Завжди! Узалежнення – це процес, і процес невблаганний: коли є «добре» – а я хочу краще; «приємно мені» – а я хочу ще приємніше... Гадаю, тобі це знайоме – і десь болюче... І знаєш, як це обманливо.

МОВА СТАТИСТИКИ:

За результатами масового дослідження підлітків, перше їхнє знайомство з алкоголем відбувається в 9-10 років: саме в цьому віці половина хлопців і третина дівчат пробують на смак пиво. За статистичними даними, з 5 тисяч школярів (12-17 років) 80% живають пиво. Багато хто із сучас-

СВІДКИ ЄГОВИ І АНТИХРИСТ, ЩО У НИХ СПІЛЬНОГО?

Бог сотворив світ таким, що в ньому є різні народи і релігії, і кожен народ має свою релігію й дотримується її вчення. Однак Господь Бог дав людині Закон, згідно з яким вона повинна жити і поступати.

Останнім часом доводиться спостерігати, як окремі люди з Біблією у руках переймають нас на вулицях міста, підсідають до нас у транспорті, без запрошення входять до наших домівок тощо і, висмикуючи окремі цитати із цієї Святої Книги, намагаються нас переконати, що Ісус Христос не є правдивим Богом. В той спосіб вони профанують саме вчення Біблії і намагаються знищити християнську віру саме у християн.

Іноколи доводиться чути, що таких людей називають сучасними атеїстами. Чи правильно це? Думаю, що ні, адже атеїст заперечує існування Бога взагалі, а тут, як бачимо, заперечується лише Божество Ісуса Христа. У даному випадку можна було б іменувати таких людей слугами антихриста. Якщо запитати у свідків Єгови, чи Ісус Христос є Богом, то перше, що вони скажуть, це те, що Він є Сином Бога. Але ж ми не про це питаємо. Якщо, для прикладу, на роботі нас запитують, чи є серед нас інженер, а хтось скаже: «Я син інженера», – то чи буде це відповідь на запитання? Очевидно, що ні.

Цікаво, що багато молодих і починаючих свідків щиро дивуються, коли чувають, що свідки Єгови не визнають Ісуса Христа Богом. Напрошується висновок, що для початківців ця «правда» приховується. Тому ця стаття може бути дуже корисною і для тих людей (особливо дітей), які потрапили туди обманним шляхом.

А тепер подивимось, чи є різниця між атеїстом і антихристом. Атеїст заперечує існування Бога взагалі, а антихрист знає, що Бог є, але він каже, що це – не Ісус Христос. У цьому й полягає суть його вчення. І саме так поступають свідки Єгови: замість того, щоби голосити науку про Бога людям несвідомим, тим, котрі про Бога не знають і не чули, вони намагаються вбити віру у Єдиного Істинного Бога саме у християн.

Для чого це робиться? Неодноразово доводилось читати і чути дискусії про прихід на землю антихриста. Очевидно, що в такий спосіб готується ґрунт, тобто коли християни зречуться Ісуса Христа і тим самим позбудуться його підтримки й захисту, тоді антихрист оголосить богом самого себе, оскільки, як говориться, святе місце порожнім не буває. Такою є мета бажання антихриста, і йде він до цього, послуговуючись вченням свідків Єгови як одним із безлічі різноманітних засобів.

Богдан КАЧАЙЛО

КАТЕХИЗМОВІ ПРАВДИ

о. Богдан ЛИПСЬКИЙ.
Духовність нашого обряду.
Нью-Йорк – Торонто, 1974.

Коли ще Літургія не почалася, вірний світить свічки, може піти перед ікони помолитися, стоячи чи навколівки. Правда, бувають церкви, в яких Літургії відправляються одна за другою, тому повищі практики неможливі. Немає вільного часу на вияв побожності в нашому східному обряді. Евхаристійна Служба – свята Літургія – це найважливіша, найкраща з усіх Богослужб, що є в нашому обряді. Навіть у протестантів, які

не мають правдивого тіла і крові Ісуса Христа, інакше розуміють святе Причастя, все ж таки цей духовий бенкет – Причастя – є найважливішою частиною їхнього Богослуження. Одиноке Богослуження, що має дію, це свята Літургія. Це – повторення вечері, яку споживав Ісус Христос з апостолами; це дійсне повторення, не лише згадка про ту вечерю. Тому престол називається святою трапезою, що символізує повторення жертви на хресті, або жертвником. Престол у східному розумінні – це трон слави Бога, бо саме через принесення жертви Ісус Христос поєднав людство з Богом і дав змогу людині доступити до Бога. У нас престол має форму широкого стола, а у латинників це вузький стіл, при якому не можна сидіти, виконувати належних функцій. Пре-

СВЯТА ЛІТУРГІЯ

Продовження теми.

стол не мусить бути дорогим, але має бути столом хоч би на пам'ятку про те, що при ньому відбулась Свята вечеря.

Коли я говорю негативно щось про латинників, це не моє до них наставлення – про них можна говорити багато доброго; я лише звертаю увагу на нашу ментальність, яка стала такою, що готова приймати чуже безкритично. Це трагічне явище нашої історії, що ми підпали під ментальність латинську не тільки в справах віри, але навіть у справах обрядових. Це – наше лихо, ми почали думати римськими-латинськими категоріями щодо обрядових справ. Не тільки вірні, але й наша ієрархія. Я студіював у Римі, заки став священиком, якраз сорок років тому, і могло би здаватися, що я там захоплюся римським обрядом, златинізуюся, а сталося навпаки. Під впливом римських професорів, досконалих знавців східного обряду, які його цінили, я став «східняком». Знавці східного обряду передали мені своє знання і любов до східного обряду.

У 1941 р. вийшов заходом нашого митрополита Андрея новий Службник римського видання, в якому змінено все на краще. Митрополит тоді сказав: «Тепер я можу вже спокійно вмирати, бо те, що було моїм найбільшим бажанням, ми вже досягли; нарешті вже маємо обряд нашого типу, відчищений, правильний, так як він виглядав у часі заключення Унії. Може, не в усіх деталях». Тоді владика Григорій (Станіславівський), який тримався латинізаційного курсу, сказав, що як Апостольський Престол так вирішив, він буде переводити в діло нові приписи, хоч був іншого погляду. Він був відданий Церкві і дуже здисциплінований. Виглядало, що відтоді наша Церква обновиється, відчиститься і стомилевими кроками піде вперед. На жаль, так не сталося.

На рідних землях була війна, а на еміграції, тут, в Америці, хоч і скоріше дістали цей Службник, як в Канаді, Бразилії чи в інших країнах, де були наші поселенці, найменшої зміни не зробили. Як прибули наші свя-

До того я ще згадаю, що мав щастя бути висвяченим грецьким архієпископом, і свої перші богослуження правив грецькою мовою, бо часто запрошували мене греки до своєї церкви. Архієпископ цей називався Ісая Пападопульос з візантійського роду. Він пристав до Католицької Церкви і через те його в бочці з набитими цвяхами вкинули у Босфор. А випадково він був вирятований і залишився живим. Коли я став священиком, моїм намаганням було завжди триматися точно приписів східного обряду, в якому я знаходив насолоду. Ті практики, які були в нас у Галичині, мене іритували і викликали несмак. Я був у таких обставинах, що не мусив правити латинізаційну Богослужбу. Бувши професором Семінарії, міг я відправляти так, як повинно бути.

щеники з Німеччини, то застали латинізовану Богослужбу і деякі з них пристосувались до того і вернулись до златинізованого типу. Вірні на еміграції не винесли з рідного краю тієї підпори свого рідного обряду і не були приготувані до таких змін, себто повороту до чистого східного обряду, хоч при добрій волі і при усвідомленні все можна було зробити. Можна було б нашу Церкву обновили. І припис, що був виданий уже після II Ватиканського Собору, казав придержуватися Службника з 1941 р., і хоч зазначено, що це є рішення нашого Верховного Архієпископа Йосифа враз з усіма єпископами, не змінилось багато в наших церковних Богослужбах. А без огляду на те, хто які погляди має, мусить розпорядки своєї влади виконувати, їх слухати.

МИТТЄВОСТІ БУРХЛИВОГО СВІТУ

...А МОСКВА – ПРОТИ!

У випадку повернення мощів Миколая Чудотворця з італійського міста Барі в турецьке місто Демре православні прочани не зможуть мати змоги робити богослужіння й молитися біля святині, – вважає секретар з міжправославних відносин Московського патріархату протоієрей Миколай Балашов.

Так він прокоментував у вівторок „РИА Новости” заяву глави Міжнародної ради миру імені св. Миколая Чудотворця Муаммера Карабулута, який напередодні повідомив, що влада Туреччини має намір домогтися повернення мощів святителя на історичну батьківщину через міжнародний суд у Гаазі.

“Незважаючи на те, що мощі святителя перебувають у Барі в католицькому храмі, у певні дні православні прочани мають можливість проводити там свої богослужіння. Не думаю, що вони мали б таку можливість у турецькому місті Демре”, – сказав Балашов.

За його даними, у Демре не існує жодної впорядкованої християнської церкви, у якій регулярно відбувалися б богослужіння.

За словами Балашова, мощі Миколая Чудотворця в 1087 році були зовсім не “викрадені” з Мир Ликійських (нині турецьке місто Демре). “Згідно церковного передання, мощі святителя були вивезені з Мир Ликійських через те, що

ця місцевість, колись заселена православними християнами, була завойована іновірцями”, – сказав він.

В 1087 році купці з Бар вивезли останки святителя, пояснивши свій вчинок бажанням врятувати християнську святиню від знищення. Торжество перенесення мощів у церкву святого Стефана в Барі супроводжувалося численними зціленнями хворих. А через рік у місті була побудована церква в ім'я святителя Миколая, яку освятив Папа Урбан II.

В Італії знову заплакала кривавими сльозами фігура Богородиці

У церкві італійського селища Пантано, що біля міста Чівітавеккья, знову заплакала кривавими сльозами скульптура Матері Божої. Подібний випадок стався тут у 1995 році, коли кілька днів поспіль невелика гіпсова фігурка Богородиці плакала кривавими сльозами. Червону рідину, що лилася з очей фігурки, взяли на експертизу. Учені заявили тоді, що це дійсно була людська кров. Більше того, статуетку просвічували рентгеном, але жодних порожнеч чи таємних механізмів у ній не виявили.

Чудеса фіксувалися і в інших італійських церквах. Так, два роки тому в містечку Ачерра, що під Неаполем, тисячі парафіян бачили, як під час молитви встановлена в церкві Святого Петра статуя Діви Марії змінилася в особі і зробила кілька рухів. На прохання

викликаних сюди фахівців церкву вирішили тимчасово закрити від юрб цікавих, щоби спокійно вивчити скульптуру Божої Матері і зрозуміти, що відбулося. Добровольці зі служби цивільної оборони, які допомагали настоятелю церкви о. Оресті Санторо підтримувати порядок у парафії, куди кинулися потоки віруючих, стверджували, що власними очима бачили, як статуя Богородиці «оживала». За їхніми словами, у скульптури Діви Марії зненацька змінився колір поверхні на тілесний і вона зробила кілька рухів.

Через два місяці після цього в Італії заплакала кривавими сльозами статуя святого Пія, який, як вважають італійці, умів творити чудеса ще при житті і продовжує творити їх після смерті. Пояснення цьому явищу дотепер немає.

Литва: для священників створюють будинок перестарілих

На січень 2007 року заплановане відкриття спеціального будинку для перестарілих священнослужителів. Цей будинок у Маріямполі знаходиться навпроти базилики св. Архангела Михаїла. Це буде перша така установа в країні. Створення її благословила Литовська конференція єпископів. За повідомленням агентства ELTA, єпископ міста Вілкавішкіс Рімантас Норвіла пояснив, що спеціальний будинок опіки над перестарілими священниками дуже потрібний, оскільки у служителів Церкви часто немає близьких, які подбали би про них у старості.

Згідно з церковним правом, представники духовенства, які займають відповідальні посади у Церкві, можуть виконувати свої обов'язки до 75 років. «Буває, що один у своїх 75 років ще

досить міцний, а є й такі, у яких здоров'я погіршується раніше», – сказав єпископ.

Дотепер опіку над служителями культу забезпечували парафії, у яких вони працювали. «Але якщо потрібне інтенсивне лікування, догляд, то доводиться важко», – зазначив єпископ.

Єпископ Норвіла не має відомостей, скільки кліриків у Литві мають потребу в такому спеціалізованому будинку для перестарілих. «У нашій єпархії із приводу такої можливості звернулися чотири людини, проте у масштабах Литви їхня чисельність набагато вища», – сказав прелат. Спеціалізований будинок для перестарілих зможе прийняти до 40 чоловік.

Вітаємо ювілярів

Святкують ювілеї у грудні:

- 30-річчя священства – о. Василь Лукас (26.12)
- 15-річчя священства – о. Ярослав Гаранджа (13.12)
- 15-річчя священства – о. Іван Ковалець (13.12)
- 15-річчя священства – о. Роман Гаранджа (29.12)
- 15-річчя священства – о. Петро Герасимчук (29.12)
- 15-річчя священства – о. Орест Мокрик (29.12)
- 15-річчя священства – о. Володимир Сайчук (29.12)
- 15-річчя священства – о. Володимир Помірко (29.12)
- 15-річчя священства – о. Володимир Павлик (30.12)
- 15-річчя священства – о. Степан Шафран (29.12)
- 10-річчя священства – о. Ігор Хороз (01.12)
- 5-річчя священства – о. Юрій Коласа (30.12)

- 55-річчя уродин – о. Іван Павлич (19.12)
- 50-річчя уродин – о. Ігор Городецький (20.12)
- 45-річчя уродин – о. Михайло Іванчик (10.12)

Наприкінці жовтня на одній із центральних площ мексиканської столиці з'явилася бронзова статуя Івана Павла II. На церемонії відкриття були присутні десятки тисяч католиків.

Практично кожен із них вніс свою лепту у створення цієї скульптури. Правда, віруючі брали участь у будівництві не грішми, а ключами від своїх дверей, яких назбиралося майже п'ять мільйонів. Вони пішли на переплавку і стали основою для створення пам'ятника.

Мистецтвознавці відзначили спірне художнє вирішення – на одянні Папи зображений лик Мадонни. Це, однак, не образило почуттів віруючих, багато з яких заявили, що тепер у мексиканців з'явилася нове місце для поклоніння.

У регіональних відділеннях Національного банку Польщі з'являться банкноти із зображенням Папи Івана Павла II. Номінал банкнот – 50 злотих. Вони мають серію JP (від польських ініціалів покійного понтифіка – Jan Pawel). На них зображена фігура Святішого Отця на тлі земної кулі. Зазначено і час його понтифікату: «16.X.1978 – 2.IV.2005». Крім того, під лупою

можна розглянути назви держав, які Кароль Войтила відвідав, будучи Папою.

«Достукатися до небес» так і не вдалося колумбійському фермерові Оліпіо Акосте: щоби вилікуватися від епілепсії, він вирішив видертися на статую Ісуса Христа і помолитися про зцілення на висоті 15 метрів. Односельчани, які стовпилися на площі, а також підоспілі поліцейські почали вмовляти фермера спуститися, однак коли селянин почав злізати, то поскоковзнувся і зірвався вниз. Прибулі на місце медики констатували множинні переломи та струс мозку.

У Чилі суд присудив злодієві, який обікрав церкву, відвідувати у ній щоденні богослужіння протягом року. 18-літній Клаудіо Аранеда, який викрав із храму чотири порожні газові балони, також буде зобов'язаний як покарання за свою провину здійснити у цій церкві побілку та регулярно підтримувати у ній порядок. Таке рішення суд виніс після звернення настоятеля церкви о. Едгардо Солара із проханням не відправляти молодого злодія за ґрати.

ВИСЛОВЛЯЮ ЩИРЕ СПІВЧУТТЯ
СОТРУДНИКУ
ХРАМУ СТІТЕННЯ ГОСПОДНЬОГО
О. ЗІНОВІЮ РОМАНУ
ТА ЙОГО РОДИНІ

З ПРИВОДУ ТЯЖКОЇ ВТРАТИ – СМЕРТІ ДРУЖИНИ МАРІЇ.
ХАЙ ВСЕМИЛОСТИВИЙ ГОСПОДЬ УПОКОЇТЬ ЇЇ ДУШУ, А
ЗАЖУРЕНИМ ЧОЛОВІКОВІ ТА РОДИНІ ПОДАСТЬ РОЗРАДУ ТА УТІХУ.
МОЛЮСЯ ЗА УПОКІЙ ДУШІ УСОПІШОЇ І ПОРУЧАЮ ЇЇ ОПІЦІ
ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ.

† ІГОР

Свідоцтво про реєстрацію: серія КВ 4266

Над випуском працювали:
головний редактор:
о. Іван ГАЛІМУРКА,
заступник головного редактора:
о. Тарас КРУПАЧ,
літературний редактор: Святослав СМУК,
технічний редактор: В'ячеслав ЧИЖЕВСЬКИЙ.

Відгуки та пропозиції надсилати на адресу:
площа св. Юра, 5, м. Львів,
Україна, 79000,
тел. (0322) 79-86-93;
тел. (032) 233-40-73;
e-mail: meta_ugcc@ukr.net

Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати матеріали. За достовірність фактів відповідає автор.
При передруку посилання на газету «МЕТА» обов'язкове.
Матеріали не рецензуються і не повертаються.
Редакція може не поділяти думку автора.
Друк: Друкарня газети «Армія України»
Тираж: 6000 Замовл.